

LIETUVOS RESPUBLIKOS EKONOMIKOS IR INOVACIJŲ MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 38, LT-01104 Vilnius, tel.: 8 706 64 845, 8 706 64 868,
faks. 8 706 64 762, el. p. kanc@eimin.lt, http://eimin.lrv.lt.

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188621919

Lietuvos Respublikos švietimo ir sporto
ministerijai

2019-11-

Nr. (21.5-62E)-3-

Kopija:

Lietuvos mokslo tarybai

Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai

Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarybai

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SPECIALIŲJŲ TYRIMŲ TARNYBOS ANTI KORUPCINIO VERTINIMO IŠVADŲ

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija (toliau – EIM) suinteresuotoms institucijoms š. m. rugsėjo 12 d. ir spalio 17 d. per TAIS teikė išvadoms gauti Mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros aprašą (toliau – Aprašas) ir gavo Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos (toliau – STT) 2019 m. rugsėjo 17 d. raštą Nr. 4-01-8071 ir 2019 m. spalio 25 d. raštą Nr. 4-01-9099, kuriais STT teikė antikorupcinio vertinimo išvadas (toliau – STT išvados) Aprašui. STT išvadose prašoma per du mėnesius nuo antikorupcinio vertinimo išvados gavimo dienos pranešti STT, kaip buvo atsižvelgta, ar numatoma atsižvelgti į antikorupcinio vertinimo išvadų pasiūlymus, ir pateikti motyvuotą informaciją dėl kiekvieno pasiūlymo įgyvendinimo.

2019 m. rugsėjo 17 d. STT rašte Nr. 4-01-8071 pateikta išvada:

1. Projekto nuostatose nėra apibrėžta MTEP paslaugų sąvoka. Taip pat Projekte nėra atribotos MTEP paslaugos, kuriomis sukuriama inovatyvūs produktai ir kurias siūloma pirkti ikiprekybinių pirkimų būdu (Projekto III skyrius) bei MTEP paslaugos, kuriomis nesiekiam sukurti inovatyvių produktų (Projekto IV skyrius). Pagal Projekto struktūrą darytina išvada, kad šių skirtingų paslaugų pirkimui siūloma taikyti skirtingus pirkimo būdus, tačiau neaišku, kodėl tame pačiame teisės akte abiem MTEP paslaugų pirkimų rūšims siūloma nustatyti skirtingo detalumo pirkimo procedūrų reglamentavimą. Projekte nustačius aiškius abiejų MTEP paslaugų pirkimų rūšių skirtumus būtų galima vienodai detalizuoti abiejų rūšių MTEP paslaugų pirkimų procedūras, todėl siekdami aiškaus ir skaidraus Projekte reglamentuojamų pirkimo proceso bei teisinio reguliavimo nuoseklumo siūlome išsamiau detalizuoti MTEP paslaugų, kuriomis nesiekama sukurti inovatyvaus produkto, pirkimo procedūras, atsižvelgiant į VPĮ įtvirtintus bendruosius principus ir įprastinę pirkimų reglamentavimo praktiką.

EIM komentaras: Lietuvos Respublikos Vyriausybei 2019 m. lapkričio 29 d. pateikto Aprašo 7 p. teigiama, kad mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros (toliau – MTEP) paslaugos perkamos derybų, apklausos, atviro konkurso būdu vadovaujantis Aprašo III skyriuje nustatyta MTEP paslaugų

pirkimų tvarka. Tais atvejais, kai pirkimo vykdytojo poreikius tenkinančio inovatyviojo produkto nėra rinkoje arba pirkimo vykdytojas dėl reikalingam inovatyviajam produktui taikomų patekimo į rinką ar apyvartos rinkoje apribojimų negali jo įsigyti ir tokiam inovatyviajam produktui sukurti būtinos MTEP paslaugos, arba rinkoje esantis produktas netenkina pirkimo vykdytojo poreikio, todėl reikia pagerinti produkto funkcines savybes ir (arba) mažinti esamo produkto savikainą ir produkto funkcinėms savybėms pagerinti reikalingos MTEP paslaugos, MTEP paslaugos perkamos vykdant ikiprekybinį pirkimą Aprašo IV skyriuje nustatyta tvarka.

2. Projekto 3.1 papunktyje nustatyta, kad didelės vertės ikiprekybiniu pirkimu laikomas pirkimas, kurio vertė yra didesnė kaip 2 000 000 eurų. Šiuo metu galiojančiame reguliavime didelės vertės pirkimais laikomi ikiprekybiniai pirkimai, kurių vertė yra didesnė kaip 1 000 000 eurų. Pakeitimo motyvai išdėstyti Projekto lydraštyje, kuriame nurodyta, kad didžioji dalis įgyvendinamų pirkimų yra didelės vertės, todėl jie pagal nustatytą reglamentavimą turi būti patvirtinti Mokslo, technologijų ir inovacijų tarybos, kuri dėl didelio narių užimtumo nespėja laiku duoti pritarimo didelės vertės pirkimams. Žymiai padidinus ribą nuo kurios ikiprekybiniai pirkimai laikomi didelės vertės daugumai vykdomų pirkimų nebereikėtų Mokslo, technologijų ir inovacijų tarybos pritarimo jų vykdymui, todėl būtų sumažinta ikiprekybinių pirkimų, vykdomų netaikant VPĮ nuostatų kontrolė. Manome, kad siekiant užtikrinti, kad didesni, kaip 1 000 000 eurų vertės ikiprekybiniai pirkimai būtų atliekami tiksliai ir skaidriai, siūlome svarstyti galimybę nustatyti kitą kontrolės mechanizmą ar kitą instituciją, kurios pritarimo reikėtų siekiant vykdyti didelės vertės pirkimus, kurių vertė didesnė, kaip 1 000 000 eurų, tačiau nedidinti didelės vertės pirkimų minimalios ribos iki 2 000 000 eurų.

EIM komentaras: Aprašo 4.1 p. sąvoka „Didelės vertės ikiprekybinis pirkimas – ikiprekybinis pirkimas, kurio vertė yra didesnė kaip 1 000 000 (vienas milijonas) eurų su pridėtinės vertės mokesčiu“ paliekamas šiuo metu nustatytas reguliavimas, taip pat 102 p. paliekamas galioti tas pats kontrolės mechanizmas, kai didelės vertės ikiprekybiniais pirkimams yra reikalingas Mokslo, technologijų ir inovacijų tarybos pritarimas.

3. Projekte reglamentuojamiems MTEP paslaugų, kuriomis nesiekama sukurti inovatyvaus produkto, pirkimams, didelės vertės pirkimų minimali riba bei papildomas kontrolės ir derinimo mechanizmas nenustatyti, todėl siekdami racionalaus lėšų naudojimo, bei skaidraus pirkimų proceso siūlome svarstyti galimybę didelės vertės pirkimų minimalią ribą ir papildomus kontrolės ir derinimo mechanizmus nustatyti visiems Projekte reglamentuojamiems pirkimams.

EIM komentaras: Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos (toliau – ŠMSM) atstovai derinant Aprašą darbo tvarka teigė, kad „Aprašo III skyriuje detaliau apibrėžta skirtingų paslaugų pirkimo būdų pasirinkimo kriterijai, nustatytos ribos apklausos ir derybų būdu perkamoms MTEP paslaugoms, atviro konkurso būdu perkamos paslaugos neribojamos“ (37.4, 38, 40.1, 43.3 p.).

4. Projekto 6 punkte nustatyti principai, kurių laikantis užtikrinama, kad bus atliekami tik reikalingi ir didžiausią vertę sukursiantys pirkimai, tačiau neaišku, kodėl šie principai taikomi tik ikiprekybinių pirkimų atveju, o netaikomi MTEP pirkimams, kuriais nesiekama sukurti inovatyvaus produkto. Siekdami skaidraus visų Projekte reglamentuojamų pirkimų proceso, siūlome šiuos principus taikyti ir MTEP paslaugų, kuriomis nesiekama sukurti inovatyvaus produkto, pirkimams.

EIM komentaras: principai, kurių laikantis užtikrinama, kad bus atliekami tik reikalingi ir didžiausią pridėtinę vertę sukursiantys MTEP paslaugų pirkimai, yra numatyti Aprašo 10 ir 11 punktuose.

5. Projekto 8 punkte nustatyta, kad MTEP paslaugos, kuriomis nesiekiama sukurti inovatyvaus produkto, gali būti perkamos vienu iš punkto papunkčiuose nurodytų būdų Aprašo IV skyriuje nustatyta tvarka, t. y. atviru konkursu, apklausa arba derybomis. IV skyriuje šių pirkimo būdų parinkimas reglamentuotas abstrakčiai. Pagal 67, 68, 69 punktus nėra nustatyti kriterijai, pagal kuriuos nusprendžiama, kokiais atvejais, koks pirkimo būdas gali būti taikomas, tai pagal Projekto 64.1 papunktį deleguota nuspręsti pirkimo komisijai savo nuožiūra. Šiose nuostatose reglamentuojama, kada galima taikyti vieną iš nurodytų pirkimo būdų, tačiau nėra nustatyta kriterijų, pirkimo vertės, ar kitų aplinkybių kada būtų privaloma taikyti konkretų pirkimo būdą, nors pagal įprastinę pirkimų reglamentavimo praktiką su didesne pirkimo verte ar papildomais rizikos veiksniais paprastai siejamas konkurencingesnė procedūra užtikrinančio pirkimo būdo privalomumas. Nenustatyti aiškūs pirkimo būdų parinkimo kriterijai, privalomas jų taikymas, esant nustatytoms aplinkybėms yra korupcijos rizikos veiksnys, bei neužtikrina, kad MTEP paslaugos, kuriomis nesiekiama sukurti inovatyvaus produkto, bus nupirktos užtikrinant didžiausią paslaugų įvairovę bei sukuriamą vertę ir tiekėjų konkurenciją. Siekdami skaidraus pirkimų proceso siūlome nustatyti labiau apibrėžtus kriterijus, pirkimų vertes ar kitas aplinkybes, kuriais vadovaudamasi pirkimų komisija parinktų būdus, užtikrinančius, kad paslaugos būtų perkamos konkurencingiausiu pirkimų būdu, siekiant nupirkti jas kuo įvairesnes, geriausiu kainos ir gaunamos vertės santykiu.

EIM komentaras: kriterijai, pirkimų vertės ar kitos aplinkybės, kuriomis vadovaudamasi pirkimų komisija gali parinkti būdus, užtikrinančius, kad MTEP paslaugos būtų perkamos konkurencingiausiu pirkimų būdu, siekiant nupirkti jas kuo įvairesnes, geriausiu kainos ir gaunamos vertės santykiu, nustatyti Aprašo 37-49 p.

6. Projekto 9 punkte nustatyta, kad perkančioji organizacija, ekspertinės institucijos, priimdamos sprendimą dėl numatomų pirkti paslaugų pripažinimo ar nepripažinimo MTEP paslaugomis, turi remtis Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos parengta standartine praktika, kuri siūloma mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros duomenų rinkimo ir teikimo gairių leidinyje „Frascati vadovas“¹ (2015). Analizuojant šį leidinį nustatyta, kad tai MTEP duomenų rinkimo ir teikimo rekomendacijos, kurios išdėstytos 377 puslapių leidinyje, todėl neaišku kuriomis šio leidinio rekomendacijomis vadovaudamasis perkančioji organizacija, ekspertinės institucijos priima sprendimus ar numatomos pirkti paslaugos gali būti laikomos MTEP paslaugomis ar ne. Siekdami teisinio aiškumo bei skaidraus pirkimų proceso siūlome Projekte nustatyti aiškius kriterijus, kuriais vadovaujantis būtų nustatoma ar numatomos pirkti paslaugos yra MTEP paslaugos ar ne, pavyzdžiui, pateiktus „Frascati vadovo“ 2 skyriaus 2.4 punkte.

EIM komentaras: kriterijai, kuriais vadovaujantis yra nustatoma, ar numatomos pirkti paslaugos yra MTEP paslaugos ar ne, yra numatyti Aprašo 8 punkte.

7. Projekto 11 punkte nustatyti ikiprekybinio pirkimo organizavimo pagrindai, t. y. ikiprekybinis pirkimas organizuojamas, jeigu produkto nėra rinkoje, arba jis neprieinamas dėl taikomų apribojimų,

¹ Prieiga internete: <https://lic.lt/wp-content/uploads/2017/09/Frascati-vadovas-2015-1.pdf>

arba jis netenkina perkančiosios organizacijos poreikio. Projekte neregamentuota procedūra, kurios metu nustatoma, kad yra šios išvardintos sąlygos, kurios yra pagrindas organizuoti ikiprekybinį pirkimą. Nesant reglamentuotos procedūros, kurios metu įsitikinama, kad yra Projekto 11 punkte nustatyti ikiprekybinio pirkimo organizavimo pagrindai, perkančioji organizacija gali įsigyti paslaugas, kurios jau yra sukurtos ir teikiamos. Siekdami skaidraus pirkimų proceso, siūlome Projekte reglamentuoti procedūrą, kurios pagrindu būtų nustatoma, kad yra 11 punkte nustatyti pagrindai ikiprekybinio pirkimo organizavimui.

EIM komentaras: pagrindai ikiprekybinio pirkimo organizavimui yra nustatyti Aprašo 7, 11 punktuose, 61.2 papunktyje ir 63-67 punktuose.

8. Projekto 22 punkte nustatyta, kad vertindama ikiprekybinio pirkimo objekto atitiktį Aprašo 5, 6, 11 ir 20 punktuose nustatytiems reikalavimams, koordinuojančioji organizacija organizuoja ekspertinį vertinimą, pasitelkusi Lietuvos mokslo tarybos (toliau – LMT), technologijų ir verslo sričių atstovus. Projekte nėra nustatyta kaip koordinuojanti institucija organizuoja ekspertinį vertinimą, kokių būdu parenka ekspertus, kokius reikalavimus jiems kelia ir kokia ekspertinio vertinimo reikšmė priimant sprendimus dėl pirkimo objekto atitikties nurodytų projekto punktų reikalavimams. Siekiant skaidraus ikiprekybinio pirkimo proceso, siūlome reglamentuoti pastaboje nurodytus trūkumus.

EIM komentaras: koordinuojančioji organizacija organizuoja ekspertinį vertinimą vadovaudamasi Ekspertinio vertinimo organizavimo koordinuojančioje organizacijoje tvarka (Aprašo 68 p.), kurią tvirtinta Ekonomikos ir inovacijų ministras, o nepriklausomus ekspertus parenka vadovaudamasi Aprašo 30-32 p. numatyta tvarka.

9. Projekto 27 punkte nustatyta, kad perkančioji organizacija į Pirkimo komisiją turi teisę kviešti ekspertų, turinčių specialių žinių planuojamo ikiprekybinio pirkimo vykdymo klausimais. Iš šios nuostatos neaišku, ar kviečiami ekspertai turi balsavimo teisę ar tik teikia išvadas dėl pasiūlymų atitikimo pirkimo objekto reikalavimams. Neaiškus eksperto statusas organizuojant ir vykdant ikiprekybinį pirkimą didina korupcijos riziką. Siekdami skaidraus pirkimo proceso Projekte siūlome nustatyti kviečiamų ekspertų statusą, jų teikiamų išvadų reikšmę bei nustatyti konfidencialumo ir nešališkumo reikalavimus jiems.

EIM komentaras: nepriklausomų ekspertų statusas, jų teikiamų išvadų reikšmė ir konfidencialumo ir nešališkumo reikalavimai ekspertams numatyti Aprašo 30-32, 73-75 p.

10. Projekto III skyriuje, kuriame reglamentuotos ikiprekybinių pirkimų procedūros, nėra nustatyta, kokiais būdais tiekėjai teikia savo pasiūlymus ir kaip užtikrinimas pateiktų pasiūlymų konfidencialumas iki susipažinimo su jais etapo. Nenustatant pasiūlymo teikimo būdų ir formų padidėja rizika, kad pateiktų ikiprekybinių pirkimų pasiūlymų informacija taptų žinoma kitiems potencialiems tiekėjams ir būtų pažeistas pirkimo dalyvių lygiateisiškumo principas, todėl siūlome reglamentuoti pirkimo pasiūlymų teikimo būdus bei formas bei susipažinimo su tiekėjų pasiūlymais procedūrą, analogiškai, kaip tai nustatyta VPĮ 40 str. 6 dalyje bei 44 straipsnyje.

EIM komentaras: Aprašo 85 p. nustatyta, kad „teikėjas, siekiantis dalyvauti ikiprekybiniame pirkime, per pirkimo vykdytojo nustatytą terminą nurodytu būdu ir (arba) portale pateikia savo pasiūlymą pirkimo vykdytojui, kuriame nurodoma“. Portalo interneto adresas yra

<http://www.inopirkimai.lt>, kuriame jungiamasi per išorinę informacinę sistemą „Elektroniniai valdžios vartai“ (http://www.inopirkimai.lt/mtepis-site-portlet/guides/vartotoju_vadovas.pdf).

11. Projekto IV skyriuje reglamentuojama MTEP paslaugų, kuriomis nesiekama sukurti inovatyviojo produkto, pirkimo organizavimo tvarka. Analizuodami skyrius nuostatas, nustatėme, kad ši pirkimo tvarka turi šiuos trūkumus, kurie didina korupcijos riziką ir mažina pirkimo skaidrumą:

- a) nenustatyta kokių pagrindų priimamas sprendimas organizuoti pirkimą;
- b) nenustatyti bendrieji reikalavimai pirkimų dalyviams;
- c) nenustatyti reikalavimai pirkimo dokumentams ar pirkimo objekto aprašymui;
- d) nepakankamai detaliai reglamentuotas pirkimo organizavimo etapas;
- e) nereglamentuotas pirkimo dokumentų rengimo ir skelbimo etapas;
- f) nepakankamai reglamentuotas pirkimo dalyvių atrankos etapas;
- g) nereglamentuoti pasiūlymų pateikimo būdai;
- h) nereglamentuotas susipažinimo su pasiūlymais etapas bei pateiktų pasiūlymų konfidencialumo užtikrinimo priemonės;
- i) nereglamentuotas pirkimo įgyvendinimo ir kontrolės etapas.

Šie reglamentavimo trūkumai didina korupcijos pasireiškimo riziką ir pirkimo procesą daro neskaidrų, todėl siūlome tobulinti IV skyriaus nuostatas, pirkimo procedūras reglamentuojant detaliau.

EIM komentaras: kokių pagrindų priimamas sprendimas organizuoti MTEP paslaugų pirkimą, reikalavimai pirkimo dokumentams, pirkimo būdai ir organizavimo etapai, pirkimo dokumentų rengimo ir skelbimo eiga, pirkimo dalyvių atranka, pasiūlymų pateikimo būdai, susipažinimo su pasiūlymais eiga, pateiktų pasiūlymų konfidencialumo užtikrinimas, pirkimo įgyvendinimas ir kontrolė detalai reglamentuoti Aprašo III skyriuje, o bendrieji reikalavimai pirkimų dalyviams – Aprašo 12 ir 13 punktuose.

12. Projekto 59 punkte nustatyta, kad <... Kai perkančioji organizacija yra mokslo ir studijų institucija, LMT, Lietuvos mokslų akademija ar koordinuojančioji organizacija, jos sudaryta pirkimo komisija nusprendžia dėl numatomos pirkti paslaugos pripažinimo ar nepripažinimo MTEP paslauga...>. Šioje nuostatoje nėra nustatyta kriterijų, kuriais vadovaudamiesi išvardinti subjektai nustato ar numatomos pirkti paslaugos gali būti pripažįstamos MTEP paslaugomis, todėl siūlome nustatyti kriterijus, kuriais vadovaujantis priimamas sprendimas dėl perkamų paslaugų pirkimo pripažinimo MTEP paslaugomis. Taip pat antikorupciniu požiūriu ydinga situacija, kai sprendimą dėl perkamų paslaugų pripažinimo MTEP priima institucijos organizuojančios pirkimą sudaryta komisija. Siekdami skaidraus ir objektyvaus sprendimo dėl perkamų paslaugų pripažinimo ar nepripažinimo MTEP paslaugomis priėmimo proceso, siūlome nustatyti, kad sprendimas būtų priimamas pagal nustatytus kriterijus, bei jį priimtų kita institucija, kuri nedalyvauja pirkimo organizavime.

Analogiškai nustatyti pripažinimo MTEP kriterijai turėtų būti taikomi kai paslaugas perka kitos, nuostatoje neišvardintos institucijos ar subjektai, dėl kurių sprendimus priima Lietuvos mokslo taryba.

EIM komentaras: kriterijai, kuriais vadovaujantis yra nustatoma, ar numatomos pirkti paslaugos yra MTEP paslaugos ar ne, yra numatyti Aprašo 8 punkte. ŠMSM atstovai derinant Aprašą darbo tvarka nurodė, kad „Apraše palikta nuostata, kad mokslo ir studijų institucija, LMA ir LMT pati priima sprendimą dėl numatomos pirkti MTEP paslaugos pripažinimo ar nepripažinimo MTEP

paslauga, vadovaudamasi leidinio „Frascati vadovas“ 2 skyriaus 2.6-2.8 punktų nuostatomis. Šios institucijos yra Lietuvoje aukščiausio lygio ekspertinės MTEP institucijos, turinčios vidaus ir išorės kontrolės sistemas, ir papildomai didinti administracinę naštą nėra tikslinga. LMT, LMA, MITA, priimdamos sprendimą dėl numatomų pirkti paslaugų pripažinimo ar nepripažinimo MTEP paslaugomis, turi remtis Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos parengta standartine praktika, kuri siūloma mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros duomenų rinkimo ir teikimo gairių leidinyje „Frascati vadovas“ (2015) (toliau – leidinys „Frascati vadovas“). LMT, LMA, MITA, mokslo ir studijų institucijos yra ekspertinės institucijos, turinčios mokslinę kompetenciją įvertinti ar veikla yra MTEP pagal Frascati vadovą. Jei būtų galima nustatyti kriterijus, kurių pagalba būtų galima nustatyti ar veikla MTEP ar ne, tuomet Apraše nereikėtų nustatyti reikalavimo kitoms perkančiosioms institucijoms kreiptis į LMT dėl paslaugos įvertinimo. STT reikalaujami kriterijai yra Frascati vadove, pagal kuriuos atlikti veiklos įvertinimą reikalinga mokslinė kompetencija. LMT, LMA, MITA, mokslo ir studijų institucija turi mokslinę kompetenciją, kad įsivertintų ar paslaugos yra MTEP paslaugos. LMT, MITA veiklą vertina nepriklausomi ekspertai, ekspertų su institucijomis nesieja darbiniai santykiai. Bet kokios papildomos nuostatos dėl LMT, LMA, MITA, mokslo ir studijų institucijoms taikomų papildomų reikalavimų, kad jų pirkimus tikrintų kitos institucijos, ar tikrintų vienos kitų pirkimus, būtų perteklinis, didinantis administracinę naštą, suponuojantis nepasitikėjimą moksline kompetencija“.

13. Projekto 63 punkte nustatyta, kad techninę užduotį vertinę LMT ekspertai negali būti MTEP paslaugos teikėjais. Siekdami, kad būtų užtikrinamas objektyvus pirkimo pasiūlymų vertinimas bei konfidencialumas, siūlome nustatyti, kad ekspertai vertinę techninę užduotį taip pat negali būti deleguojami į pirkimo komisiją nariais, bei negali būti pasitelkiami, kaip nepriklausomi ekspertai vertinant dalyvių pasiūlymus.

EIM komentaras: nuostatos, kad ekspertai, vertinę techninę užduotį, taip pat negali būti deleguojami į pirkimo komisiją nariais bei negali būti pasitelkiami kaip nepriklausomi ekspertai vertinant dalyvių pasiūlymus, įtvirtintos Aprašo 19 ir 30 p.

14. Projekto 64.2 papunktyje nustatyta, kad pirkimų komisija įvertina ar reikia skelbti apie pirkimą. Siekiant skaidraus pirkimų proceso užtikrinimo, racionalaus lėšų naudojimo bei suteikti galimybę visuomenei bei suinteresuotiems asmenims vykdyti išorinę pirkimo kontrolę, siūlome atsižvelgiant į pirkimo būdą nustatyti kriterijus, kuriais vadovaujantis būtų privaloma apie pirkimą skelbti viešai.

EIM komentaras: MTEP paslaugų pirkimų viešinimas įtvirtintas Aprašo 20, 41.2, 44, 60.3, 60.9, 61.5, 66.5, 80, 83, 89, 129, 133 punktų ir papunkčių nuostatose.

15. Projekto 72 punkte nustatyta, kad jeigu pirkimo sąlygų paaiškinimas ar patikslinimas MTEP paslaugų teikėjams pateikiamas likus mažiau nei 1 darbo dienai iki pasiūlymų pateikimo termino pabaigos, pirkimo komisija perkelia pasiūlymų pateikimo terminą protingumo kriterijų atitinkančiam laikui, per kurį MTEP paslaugų teikėjai, rengdami MTEP paslaugų pirkimo pasiūlymus, galėtų atsižvelgti į šiuos paaiškinimus (patikslinimus). Nuostatoje naudojama sąvoka „protingumo kriterijų atitinkantis laikas“ nusako nekonkretų neapibrėžtą laiko tarpą, kuris gali būti nustatomas ir suprantamas kiekvieno asmens ar subjekto individualiai, todėl siekdami skaidraus pirkimų proceso

siūlome nustatyti konkretų terminą, kuriam perkeliamas pasiūlymų pateikimas, kai paaiškinamos ar patikslinamos pirkimo sąlygos, pavyzdžiui, 5 darbo dienos ar pan.

EIM komentaras: Aprašo 48 p. numatytas 5 darbo dienų terminas, per kurį MTEP paslaugų teikėjai, rengdami MTEP paslaugų pirkimo pasiūlymus, galėtų atsižvelgti į paaiškinimus (patikslinimus).

16. Projekto 75 punkte nustatyta, kad perkančioji organizacija su atrinktu tiekėju gali sudaryti MTEP paslaugų pirkimo ar kitos rūšies sutartį. Iš šios nuostatos neaišku, kokiais atvejais ir kokios rūšies sutartis be MTEP paslaugų pirkimo sutarties galima sudaryti su pirkimą laimėjusiais tiekėjais. Nereglamentuojant atvejų bei neįvardinant sutarčių rūšių vadovaujantis šiuo punktu su pirkimų laimėtoju galima sudaryti bet kokią sutartį, net ir nesusijusią su MTEP paslaugų pirkimu, todėl siekdami skaidraus pirkimų proceso siūlome reglamentuoti atvejus, kuriais galima sudaryti kitos rūšies sutartis bei išvardinti kokios kitos rūšies sutartys su laimėjusiais tiekėjais gali būti sudaromos. Ši pastaba taikytina ir Projekto 81 punkto nuostatoms.

EIM komentaras: Aprašo 104 p. nuostatos numato, kad tarp pirkimo vykdytojo ir MTEP paslaugų pirkimo laimėtoju pripažinto dalyvio sudaroma MTEP paslaugų pirkimo sutartis arba autorinė sutartis.

17. Projekto 77 punkte nustatyta, kad ekspertai atrinkami pagal perkančiosios organizacijos nustatytą tvarką arba juos paskiria Lietuvos mokslo taryba. Projekte neregamentuota, kokių teisės aktu vadovaudamasi ir pagal kokius kriterijus Lietuvos mokslo taryba paskiria ekspertus. Ar paskirtiems ekspertams yra taikomi nešališkumo reikalavimai, taip pat apribojimai jeigu pastarieji jau dalyvavo vertindami pirkimo technines užduotis ir pan. Siekdami skaidraus ekspertų paskyrimo vertinti dalyvių pasiūlymams proceso, siūlome tobulinti nuostatas, nustatant ekspertų atrankos ir paskyrimo tvarkas, nešališkumo reikalavimus, apribojimus ekspertams, kada jie negali būti pasitelkiami kaip nepriklausomi ekspertai.

EIM komentaras: LMT nepriklausomus ekspertus parenka vadovaudamasi Aprašo 30-32 p. numatyta bendra visiems MTEP pirkimams taikoma tvarka.

18. Projekto 85 punkte numatyta galimybė keisti sudarytas MTEP paslaugų teikimo sutartis. Sutarčių esminių sąlygų keitimas po pirkimo užbaigimo yra ydingas antikorpuciniu požiūriu, kadangi nustatytas kitas sutarties sąlygas pirkimo organizavimo metu paslauga galėjo būti nupirkta geresnėmis sąlygomis, geresne kaina ar pirkime galėjo dalyvauti daugiau tiekėjų. Atsižvelgdami į tai siūlome atsisakyti nuostatos sudarančios galimybės keisti esmines sutarties sąlygas pasibaigus pirkimo procedūrai ir pasirašius paslaugų teikimo sutartį su tiekėju.

EIM komentaras: nuostatos, sudarančios galimybę keisti esmines sutarties sąlygas pasibaigus pirkimo procedūrai ir pasirašius paslaugų teikimo sutartį su tiekėju, atsisakyta; Aprašo 48 p. įtvirtinta, kad „jeigu vykdant MTEP paslaugų pirkimą atviro konkurso būdu keičiamos esminės pirkimo dokumentų sąlygos, MTEP paslaugų pirkimo procedūros nutraukiamos ir pirkimo procedūros pradedamos iš naujo.

2019 m. spalio 25 d. rašto Nr. 4-01-9099 STT išvada:

1. Projekto 24 punkte nustatyta, kad MTEP paslaugų Pirkimo komisija sudaroma iš ne mažiau kaip 3 asmenų – Pirkimo komisijos pirmininko ir bent 2 komisijos narių.

Projekto 26 punkte nustatyta, kad MTEP paslaugų Pirkimo komisijos posėdis yra teisėtas, jeigu jame dalyvauja ne mažiau kaip 2/3 Pirkimo komisijos narių. Sprendimai priimami paprasta posėdyje dalyvaujančių Pirkimo komisijos narių balsų dauguma. Jeigu posėdyje dalyvaujančių Pirkimo komisijos narių balsai pasiskirsto po lygiai, lemia Pirkimo komisijos pirmininko balsas, jeigu posėdyje pirmininkas nedalyvauja – Pirkimo komisijos posėdyje išrinkto posėdžiui pirmininkaujančio asmens balsas.

Pagal šią nuostatą dėl per mažo minimalaus komisijos narių skaičiaus gali susidaryti situacijos, kai sprendimai dėl MTEP paslaugų pirkimų bus priimami ne komisijos, o vienasmeniškai Komisijos pirmininko. Komisijai pavesti, tačiau vienasmeniškai priimami sprendimai yra korupcijos rizikos veiksnys, todėl siekdami sumažinti galimas korupcijos rizikas perkant MTEP paslaugas bei pirkimo procesą padaryti skaidresnį, siūlome nustatyti, kad minimalus komisijos narių skaičius būtų ne mažiau kaip 5 komisijos nariai.

EIM komentaras: Aprašo 23 p. įtvirtinta, kad „MTEP paslaugų Pirkimo komisija sudaroma iš ne mažiau kaip 3 asmenų – Pirkimo komisijos pirmininko ir bent 2 komisijos narių. Pirkimo komisijos pirmininkas yra pirkimo vykdytojo atstovas. Pirkimo komisijos posėdžiai ir priimami sprendimai yra teisėti, kai posėdyje dalyvauja daugiau kaip pusė visų Pirkimo komisijos narių, o jeigu Pirkimo komisija sudaryta iš 3 asmenų – kai posėdyje dalyvauja visi Pirkimo komisijos nariai“. STT atstovas A. Bereišis 2019 m. lapkričio 11 d. el. paštu EIM informavo, kad „STT išvados yra rekomendacinio pobūdžio. Rengėjo valia atsižvelgti ar ne. Pataisymas iš dalies sprendžia mūsų kritikuotą situaciją“.

2. Projekto 89 punkte nustatyta, kad <...> teikėjo, pateikusio netikslius ar neišsamius duomenis, informaciją apie atitiktį Aprašo 12, 13 punktuose nustatytiems reikalavimams, Pirkimo komisija, nepažeisdama ikiprekybinių pirkimų principų, privalo prašyti, kad jis šiuos duomenis, informaciją per Pirkimo komisijos nustatytą protingą terminą patikslintų, papildytų arba paaiškintų.<...> Nuostatoje naudojama sąvoka „protingumas terminas“ nusako nekonkretų neapibrėžtą laiko tarpą, kuris gali būti nustatomas ir suprantamas kiekvieno asmens ar subjekto individualiai, todėl siekdami skaidraus pirkimų proceso siūlome nustatyti konkretų terminą, per kurį teikėjas privalo Pirkimo komisijai pateikti patikslintus duomenis ar informaciją.

EIM komentaras: Aprašo 87 p. numatyta, kad „Teikėjo, pateikusio netikslius ar neišsamius duomenis, informaciją apie atitiktį Aprašo 12, 13 punktuose nustatytiems reikalavimams, Pirkimo komisija, nepažeisdama ikiprekybinių pirkimų principų, privalo prašyti, kad jis šiuos duomenis, informaciją per 5 darbo dienas patikslintų, papildytų arba paaiškintų.“

Prašome ŠMSM pateikti trūkstamą informaciją ir papildymus aukščiau nurodytiems punkтам iki 2019 m. gruodžio 6 d.

PRIDEDAMA:

1. STT 2019 m. rugsėjo 17 d. raštas Nr. 4-01-8071 ir 2019 m. spalio 25 d. raštas Nr. 4-01-9099, 8 lapai.

2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros paslaugų pirkimų vykdymo tvarko aprašo patvirtinimo“ projektas, 20 lapų.

Aurelija Kazlauskienė, tel. 8 706 64 959, el. p. aurelija.kazlauskiene@eimin.lt